

**WOJEWÓDZKI INSPEKTORAT OCHRONY ŚRODOWISKA
W ZIELONEJ GÓRZE**

INFORMACJA

**O STANIE ŚRODOWISKA
W POWIECIE ŚWIEBODZIŃSKIM**

Zielona Góra, 2005

Wprowadzenie

Informację opracowano na podstawie działalności inspekcyjnej WIOŚ oraz wyników badań kontrolnych i monitoringowych stanu środowiska, wykonanych w 2005 r. i w latach poprzednich przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze.

I. Źródła zanieczyszczeń środowiska na terenie powiatu świebodzińskiego w świetle działalności kontrolnej WIOŚ

1. Informacje ogólne

Wg stanu na dzień 31.12.2004 r. ¹⁾, na terenie powiatu świebodzińskiego prowadzi działalność ogółem 5955 podmiotów gospodarczych (na koniec 2003 r. - 5750), w tym m.in.:

- 565 podmiotów w branży przemysłowej,
- 469 podmiotów w branży budownictwo,
- 1820 podmiotów w branży handel i naprawy,
- 255 podmiotów w branży: hotele i restauracje
- 332 podmioty w branżach: transport, gospodarka magazynowa i łączność.

Pozostałe podmioty gospodarcze działają w branżach: obsługa nieruchomości i firm, nauka, pośrednictwo finansowe, rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo.

¹⁾ *Dane wg publikacji: Województwo Lubuskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2005, wyd. przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze*

2. Kontrola przestrzegania przepisów ochrony środowiska

W ewidencji zakładów kontrolowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, znajduje się 66 podmiotów gospodarczych z powiatu świebodzińskiego. W 2005 roku przeprowadzono 23 kontrole w 20 zakładach, w szczególności: 8 kontroli kompleksowych (w tym 4 kontrole inwestycji – odbiory techniczne), 12 kontroli problemowych i 3 kontrole interwencyjne. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie przestrzegania przepisów o ochronie środowiska, w 11 przypadkach wydano zarządzenia pokontrolne zobowiązujące kontrolowane podmioty do ich usunięcia. Nałożono również 1 grzywnę w postaci mandatu kredytowanego w wysokości 100 zł. 2 jednostkom wymierzono 2 kary biegnące pieniężne za przekroczenie warunków pozwoleń. Wydano również 3 decyzje o karach łącznych na kwotę 53.577,65 zł. Skierowano

ponadto dwa wystąpienia do Burmistrza Świebodzina oraz dwa wystąpienia do Marszałka Województwa Lubuskiego.

Poniżej omówiono wyniki kontroli wybranych podmiotów gospodarczych, przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w ostatnim okresie.

▪ **Gmina Zbąszynek – budowa oczyszczalni ścieków**

Gmina Zbąszynek prowadzi inwestycję polegającą na budowie stawowo-roślinnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej we wsi Chlastawa oraz sieci kanalizacji rozdzielczej. Oczyszczalnia ścieków składać się będzie z następujących urządzeń: hali krat, osadników wstępnych ze zbiornikami retencyjnymi, osadników II° ze zbiornikami retencyjnymi, przepompowni, filtrów roślinnych, stawu denitryfikacyjnego, stawu pstrągowego oraz stawu chłonnego. W 2005 roku Inspektorat uczestniczył w odbiorach robót zanikowych prowadzonych w ramach budowy (uszczelnienia filtrów). Stopień zawansowania prac na koniec 2005 r. wynosił około 40 %. Zakończenie budowy oraz przeprowadzenie rozruchu technologicznego przewiduje się na III kwartał 2006 r. Równoległe z realizacją oczyszczalni ścieków prowadzone były prace związane z budową kolektorów doprowadzających oraz sieci kanalizacyjnej. Do końca 2005 r. wykonano kolektor prowadzący ścieki na trasie Zbąszynek – Chlastawa, sieć kanalizacyjną w Kosieczynie i Chlastawie, a także kolektor tłoczny ścieków oczyszczonych do miejscowości Samsonki.

▪ **Wytwórnia Mas Bitumicznych w Myszęcinie**

W dniach 17.03. i 31.03.2005 r. przeprowadzono kontrolę w Wytwórni Mas Bitumicznych w Myszęcinie należącej do Kopalni Surowców Skalnych w Bartnicy. W trakcie kontroli trwały jedynie prace remontowe. Stwierdzono, że zakład nie posiada pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z instalacji produkcji mieszanki mineralno-bitumicznej, w związku z czym zarządzeniem pokontrolnym nakazano uregulowanie strony formalno-prawnej emisji. Na wniosek zakładu Starosta Świebodziński w dniu 24.10.2005 r. wydał stosowne pozwolenie.

▪ **Poważne awarie przemysłowe**

W 2005 r. odnotowano w obszarze powiatu świebodzińskiego 1 zdarzenie posiadające znamiona poważnej awarii. W dniu 12.12.2005 r. wystąpiło zanieczyszczenie powietrza produktami ropopochodnymi w pomieszczeniach Internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego w Świebodzinie przy ul. Piłsudskiego. Przeprowadzone czynności kontrolno-rozpoznawcze pozwoliły ustalić, że przyczyną zanieczyszczenia powietrza w pomieszczeniach internatu było wydzielanie się oparów zanieczyszczeń z kanalizacji miejskiej. Wewnętrzna instalacja kanalizacyjna internatu nie posiada syfonów (zamknięć wodnych) eliminujących możliwość przedostawania się gazów z kanali-

zacji miejskiej do pomieszczeń wewnętrznych internatu. W trakcie dokonywania oględzin pomieszczeń internatu w powietrzu wyczuwalny był wyraźny zapach produktów ropopochodnych, co stwarzało podejrzenie, że zanieczyszczenie powietrza ma związek z sąsiadującą z internatem stacją paliw PKN „ORLEN”. Nie udało się ustalić jednoznacznego oddziaływania stacji paliw na system kanalizacji miejskiej i dalej na obiekt internatu. Obecny podczas oględzin obiektu przedstawiciel Polskiego Koncernu Naftowego „ORLEN” poinformował, że przeprowadzone w bieżącym roku badania hydrogeologiczne na obszarze stacji paliw wykazały zanieczyszczenie środowiska gruntowo-wodnego przekraczające dopuszczalne normy. Fakt ten został potwierdzony właściwą dokumentacją hydrogeologiczną będącą w posiadaniu PKN „ORLEN” Regionalnego Zespołu Prewencji w Szczecinie, a następstwem będzie opracowanie dokumentacji na rekultywację terenu, podlegającej zatwierdzeniu przez Starostwo Powiatowe w Świebodzinie.

Według stanu na koniec 2005 r. w ewidencji WIOŚ znajdowało się 13 zakładów z terenu województwa lubuskiego, stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. W grupie tych zakładów znajdują się Zakłady Drobiarskie „ELDROB” SA w Świebodzinie. Potencjalne zagrożenie ze strony tego zakładu wynika z nagromadzenia amoniaku wykorzystywanego w eksploatowanej instalacji chłodniczej. Przeprowadzone czynności kontrolne w Zakładach „ELDROB” SA w Świebodzinie w 2005 r. pozwalają stwierdzić, że wykonana modernizacja instalacji chłodniczej stawia ją jako wiodącą w tej branży i do minimum ogranicza zagrożenie życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

▪ **Instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego zlokalizowane na terenie powiatu świebodzińskiego**

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości na terenie powiatu świebodzińskiego zlokalizowanych jest 5 instalacji podlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Trzy z nich związane są z produkcją lub przetwórstwem produktów spożywczych, jedna z ubojem zwierząt oraz jedna związana z odpadami. Do zakładów podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia zintegrowanego należą:

- Gmina Świebodzin (instalacja do składowania odpadów),
- Lubuskie Zakłady Drobiarskie „ELDROB” S.A. w Świebodzinie (2 instalacje),
- INDYKPOL S.A. Ferma indyków w Lubinicku,
- Gospodarstwo Rolne Ireneusz Kaminiarz Ferma Trzody Chlewnej w Niedźwiadach.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26 września 2003 r. w sprawie późniejszych terminów do uzyskania pozwolenia zintegrowanego do chwili obecnej pozwolenie takie

powinny posiadać dwie instalacje. W marcu br. pozwolenie zintegrowane uzyskało Gospodarstwo Rolne Ireneusz Kaminiarz Ferma Trzody Chlewnej w Niedźwiadach, natomiast Ferma indyków w Lubinicku prowadzona przez firmę INDYKPOL z Olsztyna zgodnie z ww. rozporządzeniem powinna je uzyskać do dnia 31 grudnia 2005 r. Terminy uzyskania przedmiotowych pozwoleń dla pozostałych instalacji wynoszą odpowiednio:

- dla instalacji do uboju zwierząt o zdolności przetwarzania ponad 50 ton masy ubojowej na dobę Lubuskich Zakładów Drobiarskich „ELDROB” S.A. w Świebodzinie - 30 czerwca 2006 r.,
- dla instalacji do produkcji lub przetwórstwa produktów spożywczych z surowych produktów pochodzenia zwierzęcego o zdolności produkcyjnej ponad 75 ton wyrobów gotowych na dobę Lubuskich Zakładów Drobiarskich „ELDROB” S.A. w Świebodzinie - 30 czerwca 2006 r.,
- dla instalacji do składowania odpadów, z wyłączeniem odpadów obojętnych, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25000 ton (składowisko odpadów w Jeziorach) Gmina Świebodzin - 30 kwietnia 2007 r.

Organami wydającymi pozwolenie zintegrowane dla przedmiotowych instalacji są:

- wojewoda, dla Gminy Świebodzin oraz firmy INDYKPOL S.A. Ferma indyków w Lubinicku,
- starosta, dla Lubuskich Zakładów Drobiarskich „ELDROB” S.A. w Świebodzinie.

3. Gospodarka wodno-ściekowa

Podobnie jak w całym województwie, także w powiecie świebodzińskim występuje problem braku kompleksowych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno - ściekowej.

Wg danych statystycznych na koniec 2003 r., długość sieci wodociągowej w powiecie świebodzińskim (bez przyłączy prowadzących do budynków i innych obiektów) wynosiła 201,9 km, natomiast długość sieci kanalizacyjnej – 133,9 km ¹⁾. Rodzi to określone problemy związane z zanieczyszczeniem wód powierzchniowych i podziemnych, zapewnieniem prawidłowej eksploatacji istniejących oczyszczalni ścieków, w związku z dowożeniem do nich nieświeżych ścieków z miejscowości nie posiadających kanalizacji itp.

W tabeli nr 1 zestawiono dane dotyczące oczyszczalni ścieków eksploatowanych na terenie powiatu świebodzińskiego (stan na 31.12.2005 r.).

Tabela 1. Oczyszczalnie ścieków eksploatowane na terenie powiatu świebodzińskiego

Lp.	Obiekt	Typ oczyszczalni	Przepustowość $Q_{d \max}$ [m ³ /d]	Obecne obciążenie $Q_{d \text{śr}}$ [m ³ /d]	Odbiornik ścieków
1.	Oczyszczalnia ścieków w Świebodzinie	mechaniczno-biologiczna z chemicznym wspomaganie usuwania fosforu	10 000	5215,0	rz. Lubiniecka Struga
2.	Oczyszczalnia ścieków w Ciborzu	mechaniczno-biologiczna	1000	574,9	rz. Ołobok
3	Oczyszczalnia ścieków w Gronowie	mechaniczno-biologiczna	760	240,0	rz. Łągowa
4	Oczyszczalnia ścieków w Lubrzy	mechaniczno-biologiczna	400	150,0	rz. Rakownik
5.	Oczyszczalnia ścieków w Toporowie	mechaniczno-biologiczna	260	80,0	rz. Konotop
6	Oczyszczalnia ścieków w Chociulach	mechaniczno-biologiczna	200	90,0	rz. Lisica
7.	Oczyszczalnia ścieków w Wilkowie	mechaniczno-biologiczna	180	112,0	rowy melioracyjne R1, R2 i R3
8	Oczyszczalnia ścieków w Szcząńcu	mechaniczno-biologiczna	100	13,1	rz. Obra Leniwa
9	Oczyszczalnia ścieków w Rzeczycy	mechaniczno-biologiczna	70	22,6	rz. Lubiniecka Struga
10	Oczyszczalnia ścieków w Przełazach	mechaniczno-biologiczna	60	10,0	grunt
11	Oczyszczalnia ścieków w Radoszynie	mechaniczno-biologiczna	55	24,7	rów melioracyjny R-Li-G
12	Oczyszczalnia ścieków w Rosinie	mechaniczno-biologiczna	50	21,1	rz. Jabłonna
13	Oczyszczalnia ścieków w Przełazach (Ośrodek Turystyczno-Hotelowy AGAWA)	mechaniczno-biologiczna	25	20,0	grunt

W 2005 r. dwie oczyszczalnie znajdujące się na terenie powiatu świebodzińskiego przekraczały warunki określone w pozwoleniach na wprowadzanie ścieków do środowiska. Były to oczyszczalnie zlokalizowane w m. Gronów i Toporów, eksploatowane przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Gronowie.

Wg stanu na koniec 2004 r. w powiecie świebodzińskim komunalne oczyszczalnie ścieków obsługiwały 65,1 % ogółu ludności powiatu (wg stanu na koniec 2003 r. – 64,9 %).

4. Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Większość zakładów na terenie powiatu ma uregulowaną stronę formalno- prawną w zakresie odprowadzania zanieczyszczeń do powietrza tj. posiada ważne pozwolenie na emisję zanieczyszczeń do powietrza. Nie wszystkie natomiast dysponują urządzeniami służącymi ograniczeniu emitowanych zanieczyszczeń. Wśród substancji emitowanych przez zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie powiatu świebodzińskiego przeważają zanieczyszczenia charakterystyczne dla procesów spalania paliw do celów energetycznych i technologicznych, czyli: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla i pyły. Na terenie powiatu istnieją także wiertnie i kopalnie ropy naftowej i gazu, którym towarzyszy emisja siarkowodoru.

Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza powstających w procesach energetycznych zależy od ilości i jakości zużywanego paliwa, wyposażenia w urządzenia oczyszczające gazy odlotowe oraz skuteczności działania tychże urządzeń.

Emisja przemysłowych zanieczyszczeń pyłowych do powietrza w powiecie świebodzińskim wynosi ogółem 117 t/rok, a zanieczyszczeń gazowych - 434 t/rok (bez dwutlenku węgla), w tym 183 t/rok dwutlenku siarki. Zatrzymywanych w urządzeniach oczyszczających jest 84,3 % wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych i tylko 0,2 % zanieczyszczeń gazowych. W skali województwa zatrzymywanych jest 97,5 % zanieczyszczeń pyłowych oraz znikoma ilość wytworzonych zanieczyszczeń gazowych. ¹⁾

Aktualnie żaden z zakładów na terenie powiatu (pozostających w ewidencji WIOŚ) nie przekracza warunków określonych w pozwoleniach na emisję substancji zanieczyszczających do powietrza.

Głównym problemem w zakresie zanieczyszczenia powietrza w województwie (także w powiecie świebodzińskim) jest tzw. emisja niska, związana ze stosowaniem paliw o niskiej jakości oraz z działalnością małych zakładów, nie podlegających obowiązkowi posiadania pozwolenia na emisję substancji zanieczyszczających do powietrza.

W miastach istotnym problemem są także zanieczyszczenia związane z komunikacją samochodową. Szczególnego znaczenia nabiera tu budowa obwodnic i „wyprowadzenie” ruchu komunikacyjnego poza centra miast, celem ograniczenia kumulowania się w nich zanieczyszczeń z różnych źródeł.

5. Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu świebodzińskiego odpady komunalne składowane są obecnie na składowisku zlokalizowanym w Jeziorach gm. Świebodzin. Składowisko odpadów w Chlastawie gm.

Zbąszynek od 01.07.2005 r. jest zamknięte i aktualnie prowadzone są na jego terenie prace rekultywacyjne.

Nowoczesne, posiadające pełne zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem środowiska (zwłaszcza gruntowo – wodnego), składowisko w Jeziorach przyjmuje odpady z całego powiatu, wobec czego sukcesywnie wyłączane są z eksploatacji i rekultywowane wysypiska wiejskie.

Problemem pozostają nadal tzw. "dzikie wysypiska" na obrzeżach miejscowości i w lasach, które są świadectwem niskiej świadomości ekologicznej społeczeństwa.

¹⁾ *Dane statystyczne wg publikacji: Województwo Lubuskie, Podregiony, Powiaty, Gminy 2005, wyd. przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze*

II. Ocena stanu środowiska na terenie powiatu świebodzińskiego – wg badań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

1. Wody powierzchniowe

1.1. Rzeki

W 2005 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze kontynuował wdrażanie nowego systemu monitoringu wód uwzględniającego wymogi Ramowej Dyrektywy Wodnej. Badania jakości wód rzek prowadzono w ramach programu państwowego monitoringu środowiska na obszarze województwa lubuskiego - w oparciu o obowiązujące przepisy. W szczególności badania rzek prowadzono z uwzględnieniem rozporządzeń Ministra Środowiska określających sposoby prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i ich oceny w powiązaniu z przeznaczeniem wód.

Przeznaczenie wód (sposób użytkowania) określono w wykazach dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej (opracowanych zgodnie z art. 211 ustawy Prawo wodne).

W 2005 r. rzek na obszarze województwa lubuskiego badania prowadzono ogółem w 53 punktach pomiarowo - kontrolnych (ppk). Ze względu na konieczność ograniczania kosztów monitoringowych w szeregu punktów pomiarowych realizowano kilka celów monitoringowych. Wyniki tych badań pozwoliły m.in. na dokonanie klasyfikacji wód głównych rzek województwa oraz ocenę jakości wód kilku mniejszych rzek pod względem przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych.

Badania wykazały, że jakość wód rzek na terenie województwa na przeważającej ich długości jest niezadowolająca (odpowiadająca IV klasie czystości) - przede wszystkim z powodu za-

nieczyszczenia bakteriologicznego, a niekiedy także nadmiernego zanieczyszczeniu substancjami organicznymi oraz substancjami biogennymi (tzw. odżywczyymi).

Równie niekorzystnie wypadła ocena jakości wód rzek w świetle badań pod kątem przydatności do bytowania ryb. Większość badanych rzek nie spełnienia wymagań określonych dla wód śródlądowych będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.

W 2005 r. WIOŚ nie prowadził badań na rzekach w granicach powiatu świebodzińskiego, przeznaczonych do bytowania ryb.

Szczegółowe informacje na temat wyników badań rzek wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2005 r. znajdują się na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra pod adresem:

<http://www.zgora.pios.gov.pl/monitoring/rzeki/rzeki.htm>

Niezadowalająca, czy wręcz zła jakość wód rzek na terenie województwa lubuskiego jest wynikiem presji związanej z odprowadzaniem do wód ścieków komunalnych i przemysłowych oraz z dopływem zanieczyszczeń ze źródeł przestrzennych, tj. spływów powierzchniowych z pól, pastwisk i łąk oraz zanieczyszczonych opadów atmosferycznych (wprowadzających do wód zanieczyszczenia z powietrza).

Ograniczenie presji związanej z odprowadzaniem do wód ścieków wiąże się z budową wysokosprawnych oczyszczalni ścieków. Aktualnie w skali województwa 52,5 % ścieków oczyszczanych jest w wysokosprawnych procesach, z podwyższonym usuwaniem biogenów. Bardzo istotne, szczególnie dla jakości wód mniejszych rzek i cieków jest zmniejszenie dysproporcji pomiędzy wyposażeniem miejscowości w wodociągi i kanalizację - występujących zwłaszcza na terenach wiejskich.

Ograniczenie wpływu przestrzennych źródeł zanieczyszczeń może nastąpić poprzez upowszechnianie stosowania „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych” (m.in. racjonalizacja nawożenia) oraz – poprzez działania na rzecz poprawy jakości powietrza.

1.2. Jeziora

monitoring diagnostyczny

Na terenie powiatu świebodzińskiego znajdują się duże pod względem powierzchni i głębokie jeziora. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze w ubiegłych latach (ostatnio w 2005 r.) przeprowadził badania stanu czystości wybranych jezior.

Jeziora badano według systemu "Oceny Jakości Jezior", opracowanego w Instytucie Ochrony Środowiska w Warszawie. Zasady oceny przedstawiono w informacji za 2004 rok

Jeziro Trześniowskie (Ciecz) - pow. 186 ha, objętość 35 920 tys m³. Ostatnio badane w 2005 r. - II klasa czystości pod względem fiz.-chem, I klasa czystości pod względem sanitarnym, I kategoria podatności na degradację. Problemy:

- ukończenie kanalizacji dla miasta Łagowa (szczególnie ważne by wszyscy mieszkańcy i wszystkie ośrodki wypoczynkowe miały przyłącza kanalizacyjne),
- jakość wód „rzutowych” ze stawów karpiowych zlokalizowanych powyżej jeziora.

Aktualnie opracowywany jest *„Komunikat o jakości wód Jeziora Trześniowskiego w 2005 roku”*. Przewidywany termin publikacji na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra (www.zgora.pios.gov.pl) - czerwiec 2006 r.

Jeziro Łagowskie - pow. 82 ha, objętość 4349 tys. m³. Ostatnio badane w 2005 r. - II klasa czystości pod względem fiz.-chem, I klasa czystości pod względem sanitarnym, III kategoria podatności na degradację. Problemy - przez szereg lat jezioro było odbiornikiem ścieków z Łagowa, obecnie do jeziora odprowadzane są wody opadowe z terenu miejscowości Łagów. Jezioro jest wrażliwe na wpływ zanieczyszczeń.

Aktualnie opracowywany jest *„Komunikat o jakości wód Jeziora Łagowskiego w 2005 roku”*. Przewidywany termin publikacji na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra (www.zgora.pios.gov.pl) - czerwiec 2006 r.

Jeziro Niestysz - pow. 487 ha, objętość 34 458 tys. m³. Ostatnio badane w 2005 r. II klasa czystości pod względem fiz.-chem, I klasa czystości pod względem sanitarnym, I kategoria podatności na degradację. Problemy - nadmierne obciążenie turystyczne jeziora, brak możliwości oczyszczania ścieków. Istniejące oczyszczalnie w pobliżu jeziora są mało sprawne. Istnieje konieczność uregulowania gospodarki wodno ściekowej w zlewni bezpośredniej jeziora.

„Komunikat o jakości wód jeziora Niestysz w 2000 r.” jest dostępny na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra pod adresem:

<http://www.zgora.pios.gov.pl/info/opracowania/jeziora/komunikaty/niestysz/2000>

„Komunikat o jakości wód Jeziora Niestysz w 2005 roku” jest aktualnie opracowywany. Przewidywany termin publikacji na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra (www.zgora.pios.gov.pl) - czerwiec 2006 r.

Omówienie wyników badań innych jezior na terenie powiatu świebodzińskiego znaleźć można w informacji opracowanej w 2005 roku oraz na stronach internetowych WIOŚ.

Szczegółowe wyniki badań stopnia eutrofizacji jezior województwa lubuskiego są dostępne na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra pod adresem:

<http://www.zgora.pios.gov.pl/info/wyniki/jeziora/eutrof>

Szczegółowe wyniki badań jakości wód jezior będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych województwa lubuskiego są dostępne na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra pod adresem:

<http://www.zgora.pios.gov.pl/info/wyniki/jeziora/ryby>

Sprawą decydującą o przyszłości jakości wód jezior jest poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych dopływających do nich. W istniejących i projektowanych oczyszczalniach należy zwrócić uwagę na doczyszczanie ścieków (w szczególności - w zakresie usuwania substancji biogenych). Problemem dużej wagi są ścieki odprowadzane do ziemi z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych w strefie zlewni bezpośredniej jezior.

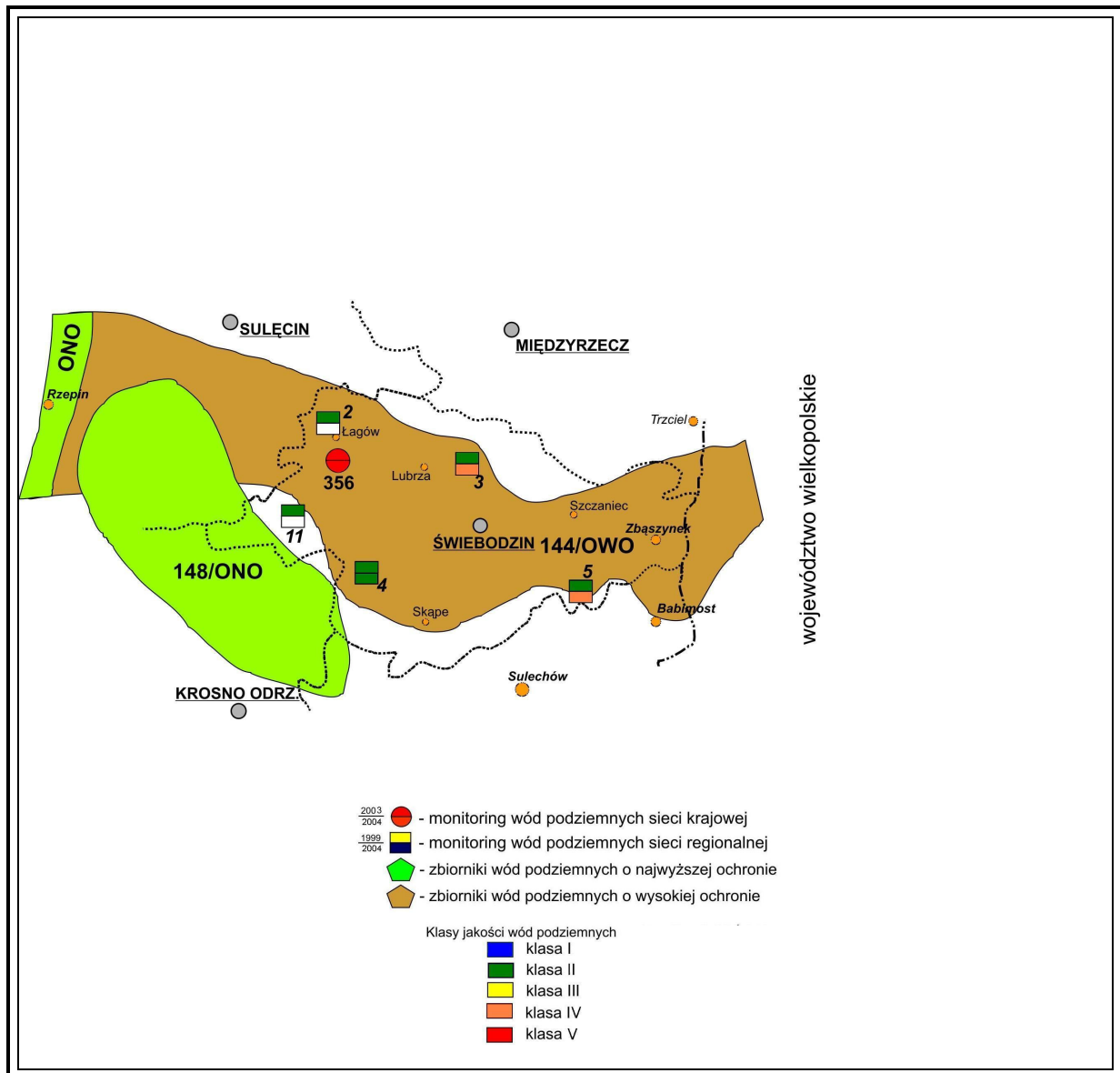
2. Wody podziemne

Na terenie powiatu świebodzińskiego znajduje się obszar Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) o nr 144, objętego wysoką ochroną.

Jakość wód podziemnych na terenie powiatu świebodzińskiego jest badana w ramach monitoringu krajowego i regionalnego zwykłych wód podziemnych. Standardem prowadzonych badań są analizy szczegółowe obejmujące około 50 wskaźników fizyko - chemicznych. Kontrolowane są wody wgłębne i wody gruntowe (płytkiego krążenia) o swobodnym zwierciadle wody. Badania jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego prowadzone są cyklicznie każdego roku, natomiast w ramach monitoringu regionalnego prowadzone były w 1999, 2003 i 2004 r.

Punkty pomiarowo-kontrolne (ppk) jakości wód na terenie powiatu świebodzińskiego zlokalizowane są w pobliżu miejscowości Łagów (gmina Łagów; ppk nr 356 i ppk nr 2), Toporów (gmina Łagów; ppk nr 11), Rusinów (gmina Świebodzin; ppk nr 3); Ołobok (gmina Skąpe; ppk nr 4), Smardzewo (gmina Szczaniec; ppk nr 5).

Stan czystości wód podziemnych powiatu świebodzińskiego w latach 1999 – 2005 pokazano na rysunku nr 1. Najważniejsze dane poszczególnych punktów pomiarowo kontrolnych przedstawiono w tabeli nr 2.

Rysunek 1 Stan czystości wód podziemnych powiatu świebodzińskiego w latach 1999 - 2005

Tabela 2. Monitoring wód podziemnych w sieci krajowej i regionalnej na terenie powiatu świebodzińskiego

Nr otworu	Miejscowość	Stratygrafia	Głębokość stropu w m p.p.t.	Rodzaj wód	Rok badań	Klasa czystości*
356	Łagów	Czwartorzęd	2,5	Gruntowe	2005	V
356	Łagów	Czwartorzęd	2,5	Gruntowe	2004	V
356	Łagów	Czwartorzęd	2,5	Gruntowe	2003	V
356	Łagów	Czwartorzęd	2,5	Gruntowe	2002	V
2	Łagów	Czwartorzęd	101,0	Wgłębne	1999	II
S3	Rusinów	Czwartorzęd	81,5	Wgłębne	2004	IV
3	Rusinów	Czwartorzęd	81,5	Wgłębne	1999	II
4	Ołobok	Czwartorzęd	65,0	Wgłębne	2003	II
4	Ołobok	Czwartorzęd	65,0	Wgłębne	1999	II
S5	Smardzewo	Czwartorzęd	75,0	Wgłębne	2004	IV
5	Smardzewo	Czwartorzęd	75,0	Wgłębne	1999	II
11	Toporów	Czwartorzęd	13,0	Gruntowe	1999	II

* klasa czystości określona zgodnie z rozp. MŚ z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji (Dz. U. Nr 32, poz. 284).

Uwaga: ocena za 2005 r. ma charakter orientacyjny, gdyż ww. rozporządzenie utraciło moc o z dniem 1 stycznia 2005 r.

Monitoring krajowy:

W ppk nr 356 – Łagów - wody gruntowe w 2005 roku kwalifikowały się do wód podziemnych złej jakości (klasa V). W wodzie obserwowano zbyt wysoką zawartość azotu azotanowego. Wody płytkiego krążenia tego obszaru znajdują się pod wyraźnym wpływem oddziaływania antropogenicznego.

Wyniki badań monitoringu krajowego i regionalnego wód podziemnych województwa lubuskiego są dostępne na stronach internetowych WIOŚ Zielona Góra pod adresem:

<http://www.zgora.pios.gov.pl/info/wyniki/wodypodz/>

Na terenie powiatu świebodzińskiego prowadzone są również obserwacje stanu jakości wód podziemnych w ramach monitoringu lokalnego. Sieci piezometrów zlokalizowane są między innymi wokół składowisk odpadów komunalnych, składowisk przemysłowych oczyszczalni ścieków i innych obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych. Listę obiektów objętych monitoringiem lokalnym zamieszczono w tabeli nr 3.

Tabela 3. Obiekty objęte monitoringiem lokalnym wód podziemnych na terenie powiatu świebodzińskiego

Miejscowość	Nazwa obiektu objętego siecią monitoringu lokalnego	Ilość piezometrów
Świebodzin	Baza Paliw Produktów Naftowych	6
Świebodzin	Tuczarnia	3
Zbąszynek - Nądnia	Wylewisko ścieków komunalnych - Laguny	20
Niedźwiady	Ferma Tuczki Trzody Chlewnej	8
Przełazy	Oczyszczalnia ścieków Ośrodka Wczasowego	3

Jedynie jeden podmiot gospodarczy prowadzący monitoring lokalny wód podziemnych na terenie powiatu świebodzińskiego przesyła regularnie do WIOŚ w Zielonej Górze wyniki badań: Zakład Komunalny w Zbąszynku ul. PCK 2; Zbąszynek; Laguny ściekowe w Zbąszynku.

Jak wskazują wyniki badań monitoringu lokalnego niektóre źródła zanieczyszczeń wpływają na pogorszenie jakości wód podziemnych. Na przykład „Sprawozdania...” z lat 1999 – 2005 z badań stanu jakości wód podziemnych z sieci punktów obserwacyjnych założonych wokół lagun ściekowych w Zbąszynku, wskazują na niekorzystny wpływ lagun na środowisko. Negatywne oddziaływanie wylewisk na wody podziemne występuje w bezpośrednim ich sąsiedztwie i w dalszej odległości, w kierunku południowo - wschodnim. Bardzo wyraźny degradujący wpływ lagun na wody podziemne, zobrazowany wynikami badań, obserwowany jest w odległości około 200 metrów od lagun. Konieczne zatem jest podjęcie w najbliższym czasie radykalnych środków zaradczych.

Podsumowując, jakość wód podziemnych znajdujących się na obszarze powiatu świebodzińskiego, kontrolowanych w 2005 r., w stosunku do lat wcześniejszych nie uległa zmianie. Dla określenia tendencji zmian chemizmu wód podziemnych potrzebne są dalsze badania.

W celu ochrony zasobów wód podziemnych konieczne jest składowanie odpadów komunalnych na odpowiednio przygotowanych składowiskach i zapobieganie przedostawaniu się zanieczyszczeń do wód podziemnych z innych potencjalnych źródeł zanieczyszczeń takich jak: stacje paliw, składowiska odpadów przemysłowych, urządzenia do zbierania ścieków komunalnych, czy zbiorniki gnojowicy. Na terenach rolniczych, szczególnie tam gdzie wody podziemne płytko zalegają, należy przestrzegać zaleceń tzw. „Kodeksu dobrych praktyk rolniczych”.

3. Imisja zanieczyszczeń powietrza

W 2006 r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze wykonał kolejną roczną ocenę jakości powietrza w województwie lubuskim na podstawie wyników badań przeprowadzonych w 2005 r. Ocena wykonana została dla poszczególnych stref województwa lubuskiego (zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska - obszar strefy odpowiada obszarowi powiatu), z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów, ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia wykonywana jest dla siedmiu zanieczyszczeń, tj.: benzenu, dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i ołowiu w pyłe zawieszonym PM10. Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony roślin wykonywana jest dla następujących zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu i ozon.

Głównym celem oceny jakości powietrza było uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o przyjęte kryteria: dopuszczalny poziom substancji w powietrzu oraz poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji. Klasyfikacja stanowi m.in. podstawę do podjęcia decyzji o potrzebie zaplanowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie, tj. konieczności opracowywania programów ochrony powietrza.

Z oceny jakości powietrza, zgodnie z kryteriami określonymi dla ochrony zdrowia i ochrony roślin, wynika, że poziom koncentracji żadnego z ocenianych zanieczyszczeń na obszarze powiatu świebodzińskiego w 2005 r. nie przekraczała wartości dopuszczalnych. Tym samym - poziom zanieczyszczenia powietrza na obszarze powiatu świebodzińskiego nie wymaga podejmowania działań związanych z opracowaniem programów ochrony powietrza.

Ocena jakości powietrza na obszarze województwa lubuskiego według kryteriów ochrony zdrowia wykazała występowanie przekroczeń stężeń dopuszczalnych w dwóch powiatach. W powiecie grodzkim – miasto Gorzów Wlkp. oraz powiecie wschowskim stwierdzono zwiększoną liczbę przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniodobowych pyłu zawieszonego PM10 (obowiązuje dopuszczalna częstość przekroczeń 35 dni w roku). Z tego względu oba powiaty wskazane zostały jako strefy, dla których – zgodnie z Prawem ochrony środowiska - należy sporządzić **programy ochrony powietrza.**

Ocena jakości powietrza województwa lubuskiego według kryteriów określonych dla ochrony roślin wypadła lepiej - w odniesieniu do wszystkich ocenianych zanieczyszczeń - nie stwierdzono przekroczeń stężeń dopuszczalnych.

Opracowali:
mgr inż. Ewa Chrustek
mgr inż. Krystyna Damczyk
mgr inż. Wojciech Konopczyński
mgr inż. Anna Lipka